

හරිතාගාර වායු විමෝචනය අවම කිරීම, අනුහුරුවීම, පාඩු සහ අලාභහානි වැනි ක්ෂේත්‍රවල සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මූල්‍යමය, තාක්ෂණ සහ ධාරිතා වර්ධනය අවශ්‍ය වේ. දේශගුණ විපර්යාසවල අහිතකර බලපෑම් සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට මුහුණ පෑමට සිදු වී ඇත්තේ දියුණු වූ කාර්මීකරණය වූ රටවල් විසින් අතීතයේ හා වර්තමානයේ අධික ලෙස මුදාහරින ලද හරිතාගාර වායු නිසා බැවින් එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතිය (UNFCCC) පරිදි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට අහිතකර දේශගුණ විපර්යාසවල බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා අවශ්‍ය වන මූල්‍යමය, තාක්ෂණ හා ධාරිතා වර්ධනය සංවර්ධිත රටවල් විසින් ලබා දිය යුතුවේ.

පැරස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීමෙන් පසුව අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව යන්ත්‍රණය, දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව බවට පත්වේ. මේ අනුව පාර්ශව රාජ්‍යයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ලබාදුන් අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව, ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම 2°C වඩා අඩුවෙන් තබාගැනීමේ ගෝලීය ප්‍රඥප්තිය සඳහා අපගේ දායකත්වයයි.

පැරස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීමේ වාසි

1. ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම අවම කිරීම සඳහා වූ ගෝලීය ප්‍රඥප්තිය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ද දායක විය හැකිවීම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දේශගුණ විපර්යාසවල බලපෑම හසුරුවා ගනිමින් තිරසාර සංවර්ධනය වෙත යොමු වීම.
2. දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්වවල කොන්දේසි සහිත බැඳීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හරිත දේශගුණ අරමුදල වැනි මූල්‍ය ප්‍රභව මගින් මූල්‍යමය සහාය ලබාගැනීමට හැකිවීම.

දේශගුණ විපර්යාස ලේකම් කාර්යාලය
මහවැලි සංවර්ධන සහ පරිසර අමාත්‍යාංශය
"සොබාදම් පියස", අංක 416/C/1,
රොබට් ගුණවර්ධන මාවත, බත්තරමුල්ල.

දුරකථන : +94 11 2034197
 ෆැක්ස් : +94 11 2879968
 විද්‍යුත් තැපෑල : climatesec@gmail.com
 වෙබ් : www.climatechange.lk

3. දේශගුණ විපර්යාස නිසා අවදානමට ලක් වූ මානව සෞඛ්‍යය, ආහාර සුරක්ෂිතතාවය (කෘෂිකර්මය, සත්ව පාලනය, ධීවර කර්මාන්තය) ජල හා වාර්මාග, වෙරළ හා සාගර සහ ජෛව විවිධත්ව වැනි කෙෂ්ත්‍ර ඒ සඳහා මුහුණදීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය, තාක්ෂණ සහ ධාරිතා වර්ධනය ලබා ගැනීමේ හැකියාව.
4. අවදානමට ලක්විය හැකි මිනිස් ප්‍රජාව සහ පරිසර පද්ධති තුළ දේශගුණ විපර්යාසවල අනිසි බලපෑම්වලට මුහුණදීමේ හැකියාව වර්ධනය කර ගත හැකිවීම.
5. කාබන් විමෝචන අවම කිරීමේ මාර්ග යොදා ගැනීම මගින් ආර්ථික සහ පාරිසරික වාසි ළඟා කර ගැනීමට හැකිවීම සහ ඒ තුළින් රටේ තිරසාර සංවර්ධනය සහතික කිරීමට හැකිවීම.
6. පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් වෙත මාරුවීම තුළින් පොසිල ඉන්ධන ආනයනය සඳහා වැය කරන විදේශ විනිමය ඉතිරි කර ගැනීමට හැකිවීම.
7. අවම කිරීමේ ඉලක්ක වෙත යාමේ දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ සමස්ත හරිත ආවරණය වැඩි වන අතර මේ තුළින් පිරිසිදු වාතය, පිරිසිදු ජලය සහ සාරවත් පස හා භූමිය වැනි පරිසර පද්ධති තුළින් ඉටු කරන සේවාවන් දියුණුවීම. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මානව සෞඛ්‍යය තත්වය, ස්වභාවික පරිසර පද්ධතිවල ස්ථායීතාව සහතිකවීම සහ ගෝලීය සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය වැඩිවීම අවම කිරීම තුළින් මිහිකත ආරක්ෂා කර ගැනීමට හැකිවීම.

හැඳින්වීම

2015 නොවැම්බර් මස 30 සිට දෙසැම්බර් 11 වන දින දක්වා ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවර පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි පාර්ශවකරුවන්ගේ 21 වැනි සැසිවාරයේ දී දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ පැරිස් ගිවිසුම සම්මත කරන ලදී.

මෙම ගිවිසුම සියලුම පාර්ශවකරුවන්ට වලංගු වන නීතිමය බැඳීමක් සහිත සම්මුතියකි.

පැරස් ගිවිසුමේ මූලික අරමුණු

- පූර්ව කාර්මීකරණ මට්ටමට සාපේක්ෂව ගෝලීය සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය වැඩිවීම සෙන්ටිග්‍රේඩ් අංශක 02 කට වඩා අඩුවෙන් පවත්වා ගෙනයාම.
- දේශගුණ විපර්යාසවල බලපෑම්වලට මුහුණදීම සඳහා ගෝලීය ප්‍රජාවගේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම.
- දේශගුණ විපර්යාසවල අනිසි බලපෑම්වලට මුහුණදීම සඳහා මූල්‍යමය පහසුකම් සැලසීම.

පැරිස් ගිවිසුමෙහි 20 වන වගන්තියට අනුව මෙම ගිවිසුම අත්සන් තැබීම සඳහා 2016 අප්‍රේල් 22 සිට 2017 අප්‍රේල් 21 දක්වා වසරක කාලයක් ලබා දී තිබුණි.

2016 අප්‍රේල් මස 22 වන දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේ දී පැවති පැරිස් ගිවිසුම අත්සන් තැබීමේ උළෙලේ දී ශ්‍රී ලංකාව ද මෙම ගිවිසුමට අත්සන් තබන ලදී.

අවම වශයෙන් පාර්ශව රාජ්‍යයන් 55 ක් මෙම ගිවිසුම අපරානුමත කිරීම සහ එසේ අපරානුමත කල රාජ්‍යයන්හි හරිතාගාර වායු විමෝචනය සමස්ථ ගෝලීය හරිතාගාර වායු විමෝචනයෙන් 55 % ක් ආවරණය වී තිබීම යන කොන්දේසි දෙකම සපුරාලන්නේ නම් එදින සිට දින 30 කට පසුව මෙම ගිවිසුම බලාත්මක වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව 2016 සැප්තැම්බර් 21 වන දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේ දී පැරිස් ගිවිසුම අපරානුමත කරන ලදී.

යුරෝපා සංගමය පැරිස් ගිවිසුම අපරානුමත කිරීමත් සමඟ 2016 ඔක්තෝබර් 05 වන දින මෙම ගිවිසුම ඉහත කොන්දේසි සපුරන ලදී.

170 Parties have ratified
of 197 Parties to the Convention

අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව (Intended Nationally Determined Contributions)

පැරිස් ගිවිසුමෙහි මූලික අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ මෙවලම වශයෙන්, එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියෙහි පාර්ශවකරුවන්ගේ පසුගිය සැසිවාරවලදී තීරණය කළ පරිදි අපේක්ෂිත දේශීයව

තීරණය කරන ලද දායකත්ව (Intended Nationally Determined Contributions) පාර්ශවකරුවන්ගේ 21 වන සැසිවාරයට පෙර ලබාදිය යුතු බව තීරණය වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව

ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව පහත සඳහන් අංශ 4 ට ඇතුළත් වේ.

1. **අවම කිරීම** - බලශක්ති උත්පාදනය, ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත, අපද්‍රව්‍ය හා වන සම්පත් යන ක්ෂේත්‍රවලින් විමෝචනය වන හරිතාගාර වායු ප්‍රමාණය අවම කිරීම බලාපොරොත්තු වේ. මෙම ක්ෂේත්‍රවලින් විමෝචනය වන ප්‍රධාන හරිතාගාර වායු වන්නේ කාබන්ඩයොක්සයිඩ් (CO₂), මීතේන් (CH₄) සහ නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ් (NO₂) ය.

ශ්‍රී ලංකාව වසර 2030 වන විට දැනට කටයුතු කරන පරිදිම කටයුතු කරමින් (Business as usual) බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයෙහි හරිතාගාර විමෝචනය 20% කින් එනම් කොන්දේසි රහිතව 4% (ජාතික ධාරිතාවෙන්) සහ 16% කොන්දේසි සහිතව (බාහිර පාර්ශවයන්ගේ සහයෝගිතාව මත) අඩු කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

මීට අමතරව ප්‍රවාහන, කර්මාන්ත, අපද්‍රව්‍ය හා වනාන්තර යන ක්ෂේත්‍රවල හරිතාගාර වායු විමෝචනය 10% කින් එනම් 3% ක් කොන්දේසි රහිතවත් 7% ක් කොන්දේසි සහිතවත් අඩු කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

2. **අනුහුරුවීම** - දේශගුණ විපර්යාස නිසා අවදානමට ලක් වූ මිනිස් ප්‍රජාව හා පරිසර පද්ධති ඊට මුහුණදීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම අනුහුරුවීම වේ. අනුහුරුවීමේදී අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව (Adaptation INDCs) මානව සෞඛ්‍යය, ආහාර සුරක්ෂිතතාව, ජල හා වාරිමාර්ග, වෙරළ හා සාගර, ජෛව විවිධත්වය, නාගරික යටිතල පහසුකම් හා මානව ජනාවාස, සංචාරක හා විනෝදාත්මක කටයුතු වැනි ක්ෂේත්‍ර සඳහා ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දී ඇත. මේවා දේශගුණ විපර්යාසවල අහිතකර බලපෑම් නිසා වඩාත් අවදානමට ලක්වන ක්ෂේත්‍ර වේ.
3. **පාඩු සහ අලාභ හානි** - දේශගුණ විපර්යාස නිසා වඩාත් උග්‍ර වන දීර්ඝ නියං තත්ත්ව, ක්ෂණික ගංවතුර වැනි ආන්තික දේශගුණික ආපදා තත්ත්ව හේතුවෙන් ඇතිවන පාඩු සහ අලාභ හානි පිළිබඳ වෝර්සෝ අන්තර්ජාතික ක්‍රමවේදය පෝලන්තයේ වෝර්සෝ හි පැවති 19 වන පාර්ශවකරුවන්ගේ සම්මන්ත්‍රණයේ දී සම්මත කරගන්නා ලදී. එම ක්‍රමවේදයට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකාව දැනට පවතින ස්වභාවික ආපදා සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ක්‍රමවේදය තව දුරටත් ශක්තිමත් කර ගැනීම මේ යටතේ සිදු කෙරේ.
4. **ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබාගැනීම** - ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරන ලද දායකත්ව (INDCs) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී

